
LHV Panga järelevalve muutub rahvusvahelisemaks

23. november 2022

LHV Pangast on aastavahetusel saamas Euroopa mõistes oluline pank. LHV Panga klientide jaoks ei muutu sellega midagi, sest nende hoiused on endiselt 100 000 euro väärtuses tagatud. Küll aga muutub pangale järelevalve tegemise loogika. Kui seni kuulus LHV Pank Finantsinspeksiooni otsese järelevalve alla, siis alates jaanuarist vastutab panga järelevalve eest Euroopa Keskpank. See ei tähenda aga seda, et Finantsinspeksioon enam LHV Panga tegemistesse ei süveneks. Süveneb küll. Sest järelevalvet teeb Euroopa Keskpank alati koostöös riikliku järelevalveasutusega.

Kuna Eesti on euroala liige, on Finantsinspeksiooni igapäevane töö seotud ühtse järelevalvemehhanismiga (SSM). See on euroala pangandusjärelevalve süsteem, kuhu kuuluvad Euroopa Keskpank ja euroala riikide järelevalveasutused. Euroala oluliste pankade üle tehakse järelevalvet ühiselt. Finantsinspeksioonist kuulub Euroopa pangajärelevalve küsimusi sisuliselt otsustava SSM järelevalvenõukokku Kilvar Kessler. Koos teiste liikmetega langetab ta järelevalveotsuseid euroala oluliste pankade suhtes, edaspidi siis ka LHV Panga suhtes.

Eestis on alates jaanuarist Euroopa mõistes neli olulist panka

Eestis tegusteb hetkel 14 panka, millest kolm on praegu Euroopa Keskpanga otsese järelevalve all – Swedbank, Luminor ja SEB. Alates jaanuarist on pankade suurliigasse lisandumas ka LHV Pank. Lisaks nendele tegusteb Eestis veel 5 väikepanka, mis kuuluvad Finantsinspeksiooni otsese järelevalve alla ja 5 välismaise panga filiaali, mis kuuluvad emapanga päritoluriigi finantsjärelevalveasutuse vastutusalasse.

See on Euroopa Keskpanga otsustada, kas ja millal mõni pank oluliseks liigitada. Reeglina hinnatakse Euroopa panku selles valguses kord aastas, kuid seda võidakse teha ka suvalisel ajahetkel. Euroopa Keskpanga järelevalve alla saab seejuures tuua panga, mis on piisavalt suur (tema varade koguväärtus ületab 30 miljardit eurot) või mis on majanduslikult oluline konkreetse riigi või kogu Euroopa Liidu majanduse kontekstis. Samuti siis, kui pank kuulub riigi kolme olulisema panga hulka või kui suur osa tema tegevusest toimub piiriüleselt. Lisaks on Euroopa Keskpangal õigus tuua oma otsese järelevalve alla pangad, mis on saanud finantsabi Euroopa stabiilsusmehhanismilt või Euroopa Finantsstabiilsuse Fondist. Kui pank täidab vähemalt ühte olulisuse kriteeriumi, liigitatakse ta ümber nn oluliseks krediidiasutuseks. Sel juhul annab riiklik järelevalveasutus vastutuse otsese järelevalve eest üle Euroopa Keskpangale.

Kuidas teeb Euroopa Keskpank järelevalvet Eesti suurpankadele?

Eesti suurematele pankadele teeb Euroopa Keskpank järelevalvet koostöös Finantsinspeksiooniga. Euroopa Keskpank annab näiteks välja tegevuslubasid nii suurtele kui ka väiksematele pankadele ja tunnistab loa vajadusel ka kehtetuks. Suurpankade puhul jälgib Euroopa Keskpank ka kapitali- ja likviidsusnõuete täitmist ning annab nõusoleku olulise osaluse omandamiseks. Samuti juhib Euroopa Keskpank oluliste pankade kohapealseid ja kaugkontrolle ning rakendab vajadusel sanktsioone. Kuid nagu juba korduvalt öeldud, tehakse seda kõike koos kohaliku järelevalveasutusega. Finantsinspeksioon panustab selles protsessis töötajate ja teadmistega.

Finantsteenuste järelevalve on kohaliku inspeksiooni vastutus

Euroopa Keskpank ei tee Eesti suurematele pankadele järelevalvet aga sugugi kõikides valdkondades. Finantsteenuseid puudutav järelevalve on kohaliku järelevalveasutuse ehk Finantsinspeksiooni vastutusala. Väikepankade üle teeb järelevalvet Finantsinspeksioon kõikides valdkondades, välja arvatud tegevusloa andmise või selle kehtetuks tunnistamise ja oluliste osaluste omandamiste teemadel. Need küsimused otsustab Euroopa Keskpank nii suurte kui ka väikeste Euroopa pankade puhul.

Eva Vahur, Finantsinspektsiooni kommunikatsioonijuht